

Υπόθεση C-2/08

Amministrazione dell'Economia e delle Finanze

και

Agenzia delle Entrate

κατά

Fallimento Olimpiclub Srl

(αίτηση του Corte suprema di cassazione
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«ΦΠΑ — Υπεροχή του κοινοτικού δικαίου — Διάταξη του εθνικού δικαίου θεσπίζουσα
την αρχή του δεδικασμένου»

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mazák της 24ης Μαρτίου 2009 I - 7503

Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 3ης Σεπτεμβρίου 2009 I - 7520

Περίληψη της αποφάσεως

*Κοινοτικό δίκαιο — Άμεσο αποτέλεσμα — Υπεροχή — Διάταξη του εθνικού δικαίου θεσπίζουσα
την αρχή του δεδικασμένου*

I - 7501

Το κοινοτικό δίκαιο δεν επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να μην εφαρμόζουν τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες που προσδίδουν ισχύ δεδικασμένου σε ορισμένη απόφαση, έστω και αν η μη εφαρμογή αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα να αποφευχθεί η παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από την εν λόγω απόφαση. Οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής της αρχής του δεδικασμένου, των οποίων ο καθορισμός εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που διέπουν παρεμφερείς καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η κοινοτική έννομη τάξη (αρχή της αποτελεσματικότητας).

Συναφώς, η ερμηνεία της αρχής του δεδικασμένου κατά την οποία, στις φορολογικές διαφορές, εφόσον το δεδικασμένο αφορά θεμελιώδους σημασίας ζήτημα κοινό και σε άλλες υποθέσεις, έχει ως προς το ζήτημα αυτό δεσμευτική ισχύ, ακόμη και αν αφορά διαφορετική φορολογική περίοδο, είναι αντίθετη προς την αρχή της αποτελεσματικότητας. Η ερμηνεία αυτή όχι μόνο δεν επιτρέπει προσβολή δικαστικής αποφάσεως έχουσας αποκτήση ισχύ δεδικασμένου, ακόμη και αν η απόφαση αυτή παραβιάζει το κοινοτικό δίκαιο, αλλά επίσης αποκλείει την αμφισβήτηση, επ' ευκαιρία του δικαστικού ελέγχου άλλης αποφάσεως της αρμόδιας φορολογικής αρχής η οποία αφορά τον ίδιο φορολογούμενο ή υποκείμενο στον φόρο αλλά διαφορετική φορολογική χρήση, οποιασδήποτε διαπιστώσεως σχετικής με θεμελιώδους σημασίας κοινό ζήτημα η οποία περιέχεται σε δικαστική απόφαση έχουσα αποκτήση

ισχύ δεδικασμένου. Επομένως, μια τέτοια εφαρμογή της αρχής του δεδικασμένου θα είχε ως συνέπεια, στην περίπτωση που η έχουσα ισχύ δεδικασμένου απόφαση στηρίζεται σε μια αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία των σχετικών με καταχρηστικές πρακτικές στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας κοινοτικών κανόνων, η εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων αυτών να επαναλαμβάνεται ως προς κάθε νέα φορολογική χρήση, χωρίς να είναι δυνατή η διόρθωση της εσφαλμένης αυτής ερμηνείας. Τόσο σημαντικά εμπόδια στην αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων περί φόρου προστιθέμενης αξίας δεν δικαιολογούνται λογικά από την αρχή της ασφάλειας δικαίου και, επομένως, πρέπει να θεωρηθούν αντίθετα προς την αρχή της αποτελεσματικότητας.

Κατά συνέπεια, το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει, υπό τις περιστάσεις αυτές, την εφαρμογή διατάξεως του εθνικού δικαίου θεσπίζουσας την αρχή του δεδικασμένου στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με τον φόρο προστιθέμενης αξίας που αφορά φορολογική περίοδο σε σχέση με την οποία δεν έχει εκδοθεί ακόμη δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου, καθόσον η εφαρμογή αυτή εμποδίζει το αιτούν δικαστήριο να λάβει υπόψη κανόνες του κοινοτικού δικαίου σχετικούς με καταχρηστικές πρακτικές που συνδέονται με τον εν λόγω φόρο.

(βλ. σκέψεις 23-24, 26, 29-32 και διατακτ.)